

Fagyöngy

A kiegészítő rákterápia alatt a kísérő kezeléseket értjük, amelyek az alkalmazott onkológiai standard terápiákat (operáció, sugár- és kemoterápia illetve hormonterápia) támogatják. Nem helyettesítik a standard terápiákat, csak az azokkal járó mellékhatásokat csökkentik, enyhítik és a betegek életminőségét javítják. A fagyöngy terápiának van ebben egy központi része, hiszen ez az egyik leggyakrabban használt kezelés a kiegészítő terápiák közül.

Már a történelemben is ismerték a fagyöngyöt, mint gyógynövényt: használták a lép betegségeiben, sebek és fekélyek gyógyítására. Belsőleg pedig epilepsziás rohamoknál és a női menstruációs fájdalmaknál alkalmazták.

1917 óta a fagyöngykészítmények injekciós formában is bekerültek a kiegészítő rákterápiás kezelések közé, amelynek köszönhetően a hatékonysága a speciális gyártási folyamatok továbbfejlesztésével fokozatosan javult. A fagyöngyterápiának az immunrendszerre tett pozitív hatása által a páciensek életminősége és a megfigyelések alapján a standard terápia jobb elviselhetősége aktuálisabb eredmény, mint korábban valaha.

A fagyöngy

Különösen feltűnő a fagyöngy a téli hónapokban, ahogy szinte világít a mindig zöld gömb alakja az egyébként ilyenkor kopasz fák ágain. A fagyöngy egy fákon nevelkedő fél élősködő növény, amely - kiemelkedik a növényvilágból. A fagyöngynek nincsen gyökere, hanem egy úgynevezett indával kapcsolódik a gazdafához és ezen keresztül veszi fel a víz, ásványi sók és tápanyagok egy részét. A fagyöngy szaporodása, gyarapodása termés hozása minden egyéb más növényvel ellentétben a téli hónapokban zajlik. A virágait február/márciusban hozza, és a nagy fehér húsos bogyói pedig november/december hónapban érnek be. A fagyöngy nem követi a napfényt. Ezért a levelei fent és lent mindenhol ugyanakkorák és az ágai minden irányba növekednek, emiatt az egász növény gömb alakot formál.

A fagyöngy hatóanyagai

A fagyöngy több, mint 1000 különböző hatóanyagot tartalmaz. Különösen intenzív hatású fehérjéket, a lektineket (cukortartalmú fehérjeanyagok és viscotoxin polysaccharidok) és komplikált felépítésű poliszacharidokat mutattak ki benne. Ezen kívül tartalmaz még további értékes anyagokat, mint pl. Arginint (egy aminosav), flavonoidokat (szekunder növényi anyagok) és nagy mennyiségben C- vitamint, amelyek mind hozzájárulnak a daganatellenes hatásához.

Mint sok más gyógynövénynél, a fagyöngynél is a teljes kivonatot kell hatóanyagként kezelni. A tudományos kutatások kiterjedtebb hatásspektrumot mutattak ki a fagyöngy kivonatánál, mint az egyenként izolált hatóanyagoknál.

Fagyöngyterápia – Hatásmechanizmus

A fagyöngy kivonat hatásmechanizmusa sokoldalú: Az egyik, hogy aktiválja az immunrendszer működését azáltal, hogy az immunsejtekhez kötődik, a másik hatása, ami ehhez még hozzájárul, hogy serkenti a daganatos sejtek úgynevezett apoptózisát, ami a

természetes sejthalál folyamata, és ezáltal gátolja a tumornövekedést. Előnye ezeknek a hatásoknak, hogy nem jár az egészséges szövet károsodásával, épp ellenkezőleg, a szervezet sejtjei és az immunsejtek így védve vannak a további károsodástól, pl. citosztatikum használatakor.

Azoknál a pácienseknél, akik a kemoterápia mellett fagyöngy kezelésben részesültek, jelentős életminőség javulás volt kimutatható, ami a következőkben nyilvánult meg:

- általános közérzet javulása
- fáradtságérzet enyhülése – ami különösen a kemoterápiás kezelés alatt jelenik meg
- hányinger csökkenése
- étvágy növekedése
- fájdalomérzet csökkenése, és ezáltal kevesebb fájdalom és nyugtató használata
- depresszió gyakoriságának csökkenése

Ezen pozitív hatások miatt a fagyöngy terápia megállja a helyét és fontos része az onkológiai standard terápia kiegészítésének.

Készítmények

A fagyöngy kivonatokat a frissen leszüretelt növényből nyerik, és attól függően, hogy milyen fán nevelkedett, a belőle készült kivonat különböző összetételű lesz. Létezik alma, fenyő és tölgyfáról begyűjtött fagyöngyből készült kivonat. Ezáltal lehetőség nyílik a különböző daganatos betegségek individuális kezelésére a különböző hatások kihasználása által. A kezelések során gyűjtött tapasztalatok azt mutatják, hogy a különböző gazdafáról származó fagyöngy kivonatok eltérő hatással bírnak. A fagyöngy készítmények szériacsomagolásban vannak, különböző dózisú ampullák vannak gyengébbtől erősebb sorrendben egy csomagban, amik lehetővé teszik az emelkedő dozírozást. Emellett egyazon erősségű ampullákból van normál és nagykiszerelésű csomagolás is.

Raktározás, eltartás

A fagyöngyampullákat mindig hűvös helyen kell tárolni, fénytől és hőtől óvni. Olvassa el a betegtájékoztatót, különösen a készítményre vonatkozó információkat, miszerint a készítmények között nincs különbség a tárolás módjában.

Gyakorlati felhasználás

A kezelés megkezdése előtt mindenképpen beszélni kell a kezelőorvossal, mert a fagyöngy terápiának mindig személyre szabottnak kell lennie. A rákterápiában használt fagyöngykészítményeket kizárólag ampullás formában állítják elő, és általában subkután, a hasfalba a bőr alá adják be. Általában heti 3 alkalommal, mindig különböző helyekre adják be, hasfalba, combba, felkarba, besugárzás mentes területen, vagy a gyulladás közelében. Az első injekciót mindig orvos felügyelete mellett kell beadni, de a továbbiakban az orvos által betanított, begyakorolt módon egyénileg vagy hozzátartozó által is el lehet végezni a beadást. A beadást követő leggyakoribb, szinte azonnali hatás, hogy a beadás helyén a bőr bepirosodik és duzzanat alakul ki (ca. 1-5 cm), amelyhez később hőemelkedés is társulhat. A beadás helye melletti nyirokcsomók is enyhén megduzzanhatnak. Ezek a reakciók

azonban még nem mellékhatások, hanem ellenkezőleg kívánt hatások. Arról van szó csak, hogy az immunrendszer reagál a fagyöngykvonatok hatóanyagaira, aktiválódik, és pontosan ezt a hatást várjuk el tőle. Minden ilyen esetben csak akkor lehet a soron következő injekciót beadni, ha ez a túlérzékenységi reakció bizonyos keretek között marad. A reakció erősségétől függően a dózis esetleges igazítása szükséges. Ha a bőrpír 5 cm-nél nagyobb kiterjedésű, vagy a láz 38°C-nál magasabb akkor a tünetek csökkenéséig tartott terápiaszünet után dóziscsökkentés javasolt. Ezzel egyidőben a kezelő orvost is tájékoztatni kell. Előfordulhat azonban az is, hogy semmilyen bőrreakció nem alakul ki, ezt is jelezni kell a kezelő orvos felé. A beteg általános közérzetétől és a kezelés folyamán fellépő reakcióktól függően dózsisigazítást, vagy készítmény váltást kell alkalmazni. Diagnosztizált dagantaos betegségnél a kemo- vagy a sugárterápia alatt a fagyöngyterápia szünet nélkül alkalmazható. Máskülönb a terápiás szüneteket úgy ajánlott beiktatni, hogy a kezelés során a növekvő dózisok között javasolt a terápiát megszakítani, hogy ezáltal is csökkentjük a szervezet hozzászokásának esélyeit.

Mikor kezdhetjük el a fagyöngykezelést?

Alapvetően bármikor elkezdhető a fagyöngyterápia. Optimális kezdet lenne azonban a daganatos betegség diagnosztizációjakor azonnal elkezdeni. Így a kezelés által egy esetlegesen bekövetkező operációkor, vagy kemó- és sugárkezeléskor fellépő mellékhatásoktól biztosítva lenne a szervezet védelme, vagy akár a mellékhatások teljesen kiküszöbölhetőek lennének.

Ki írja elő a fagyöngy-terápiát?

Bármelyik orvos illetve természetgyógyász előírhatja.